

TÜRKİYE'DE 2000-2012 YILLARI ARASINDA HALK BİLİMİ ALANINDA HAZIRLANAN DOKTORA TEZLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

**An Analysis on Doctoral Theses Prepared in the Field of Folklore Between
the Years of 2000-2012 in Turkey**

Mustafa DUMAN*

Öz

Sosyal bilimler alanlarında yapılan akademik çalışmalar, süreklilik arz eden bir yapıya sahip olup, birbiri üzerine inşa edilen bilgiler neticesinde ortaya çıkar. Ortaya konulmuş akademik çalışmaların genel durumu hakkında bilgi sahibi olmak, araştırmacıların çalışmalarına yön vermesi bakımından oldukça önemlidir. Bu sebeple, sosyal bilimler alanlarından herhangi birinde yapılan akademik çalışmaları bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmenin, ilgili alanda orijinal ve işlevsel çalışmalar yapılmasına zemin hazırlayacağını söylemek mümkündür. Bu noktadan hareketle makalede, Türkiye’de Halk Bilimi alanında hazırlanan 166 doktora tezi bütüncül bir bakış açısıyla tahlil ve tasnif edilmiş ve elde edilen bilgiler ışığında değerlendirmelerde bulunulmuştur. Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin tamamını değerlendirmenin bir makale boyutunu aşacağı düşüncesiyle 2000-2012 yılları arasında hazırlanan tezler çalışmaya dâhil edilmiştir. Bu on iki yıllık süreç, Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin sayısal olarak yükseldiği bir dönem olması nedeniyle bilinçli olarak seçilmiştir. Makalede öncelikle Halk Bilimi’nin Türkiye’deki gelişimine kısaca değinilmiş, ardından “Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi” sisteminde “Anabilim Dalı”, “Konu” ve “Dizin” kategorilerinde, “Halk Bilimi/ Folklor”, “Halk Edebiyatı”, “Türk Dili ve Edebiyatı” ve “Halk” anahtar kelimeleri kullanılarak tespit edilen 166 doktora tezi; yıllarına, hazırlandığı üniversitelere ve konularına göre tasnif edilmiş; ardından, yapılan tasnif neticesinde oluşturulan grafikler değerlendirilmiştir. Makalenin sonunda, değerlendirmeye tabi tutulan doktora tezleri bir liste halinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Türkoloji araştırmaları, Halk Bilimi araştırmaları, Halk Edebiyatı çalışmaları, doktora tezi.

ABSTRACT

Academic studies done on social sciences which has a structure of continuity occur as a result of the information which is built on top of one another. To be knowledgeable about the academic studies that have been demonstrated is very important in order to give direction to the researchers. It is possible to say that to evaluate social sciences made in one of the fields of academic work in a holistic perspective assessment will lay the groundwork for original and functional studies in related fields. From this point on in this article, 166 doctoral theses prepared in Turkey in the field of Folklore have been analysed and classified with a holistic perspective and have been arrived at different evaluations in the light of foregoing. In contemplation of examining all the Folklore doctoral theses will exceed the size of an article, only the theses prepared between 2000-2012 were included in the study. This twelve-year period has been chosen consciously because of being a period in which Folklore doctoral theses have increased numerically. In the article first, the development of the Folklore in Turkey has been mentioned briefly, and then in the system of “the Higher Education Institution and the National Central Thesis”, “Department”, “Subject” and “Directory” categories, “Folklore”, “Folk Literature”, “Turkish Language and Literature” and “folk” keywords determined by using 166 doctoral theses; have been classified according to their years, the universities where they have been done, and their subjects; and then as a result of the classification of graphics have been evaluated. At the end of the article, assessed doctoral theses are presented in a list.

Key Words

Turkology researches, Folklore researches, Folk Literature studies, doctoral thesis.

* Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi, m.duman66@gmail.com.

Giriş

Bilim, çeşitli yöntemlerle elde edilen bilginin sistemli bir şekilde sunulması neticesinde ortaya çıkan çalışmaların kendinden sonrakilere kaynaklık ettiği; bu haliyle süreklilik arz eden düzenli bilgi topluluğudur. Ansiklopedi/ sözlük, kitap, makale ve araştırma raporları gibi çalışmalar bilimsel bilginin temel kaynaklarıdır. Bunların yanı sıra, doktora tezleri de izledikleri yol ve ulaştıkları sonuçlarla bilimsel bilginin temel kaynağını oluşturur. Robert Day, bilginin sunulması üzerine yaptığı çalışmasında; “*Bir doktora tezinden, adayın özgün araştırmasını sunması beklenir. Bunun amacı, adayın özgün araştırma yapma yeteneğini kazandığını göstermektir. (...) Bilimsel makaleden farklı olarak tez, birden fazla konuyu ve bazı konularda da birden fazla yaklaşımı anlatabilir.*” (Day 2000:109) ifadelerini kullanarak doktora tezlerinin özgünlüğüne ve kapsamına dikkat çeker. Doktora tezlerinin konu ve kapsamının belirlenmesinde tezin sahibinin yanı sıra, hazırlandığı kurum ya da ekol ve danışman belirleyicidir. Day, bu durumu şu şekilde ifade eder; “*Bilimsel yazımın birçok türü, oldukça belirli bir yapıya sahiptir. Fakat tez yazma öyle değildir. Bir tezi doğru yazma şekli, geniş ölçüde kurumdan kuruma ve hatta aynı kurumun aynı bölümünde bile profesörden profesöre değişir.*” (Day 2000: 109). Bu haliyle doktora tezlerinin belirli bir ekolün bilimsel bilgiye yaklaşımını temsil ettiğini söylemek mümkündür. Bunun yanı sıra gerek yapısı itibarıyla gerekse bilim dünyasına sunduğu yenilikler dolayısıyla doktora tezleri, hazırlandığı anabilim dalının temel eğilimlerini ortaya koyar.

Sosyal bilimler alanında son yıl-

larda doktora tezlerinin yoğunlaştığı anabilim dallarından biri Halk Bilimi'dir. Türkiye'de ilk olarak 20. yy başlarından itibaren bir bilim dalı olarak tanınıp üzerine çalışmalar yapılmaya başlanan Halk Bilimi alanında günümüze kadar birçok doktora çalışması yapılmıştır. 21. yüzyılın ilk on yılında bu alanda yapılan çalışmalarını çok boyutlu olarak değerlendirmek, yüzüncü yılında Halk Bilimi çalışmalarının üniversitelerdeki mevcut durumunu ortaya koyması ve müstakbel çalışmalara yön vermesi açısından önemlidir. Bu ihtiyaçtan hareketle makalede, Türkiye'de 2000-2012 yılları arasında Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin yıllara göre dağılımını, konularını ve çalışma sahalarını sayısal verilerle ortaya koyarak değerlendirilmiştir. Bunun için öncelikle, Halk Bilimi'nin Türkiye'deki gelişimine kısaca değinip, ardından Türkiye'de 2000-2012 yılları arasında Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerini hazırlandığı yıllara, üniversitelere ve konularına göre tasnif edilerek incelenmiştir.

1. Halk Biliminin Türkiye'deki Gelişimi

Türkiye'de Halk Bilimi çalışmalarının başlangıcını, Tanzimat Fermanı (1839)'ndan sonraki dönemin yeni fikri ortamında filizlenen bilimsel çalışmalara kadar götürmek mümkündür. İbrahim Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa, Ahmet Vefik Paşa, Ziya Gökalp, Rıza Tevfik ve Fuad Köprülü gibi bilim adamlarının temelini attığı Halk Bilimi çalışmaları, 1940'lı yıllardan 1960'lara kadar siyasi sebeplerle yavaşlarsa da yüz yılı aşkın sü-

redir devam etmektedir. 1939 yılında DTCF’nde Halk Edebiyatı Kürsüsü’nü kuran Pertev Naili Boratav, Cumhuriyetin ilk yıllarında halk müziği ve halk oyunları üzerine yoğunlaşan ve üniversite dışı derneklerin derleme çalışmalarıyla belli seviyede sürdürülen Halk Bilimi çalışmalarını sistemli ve bilimsel bir yapıya kavuşturmuştur. Boratav, alan araştırmalarını ve derleme çalışmalarını uluslararası terminolojiyi kullanarak yapması bakımından, Türk Halk Bilimi tarihi içerisinde önemli bir yerde durmaktadır (Oğuz vd. 2010: 14-38). Boratav’ın üniversiteden uzaklaştırılması sonucunda Halk Bilimi çalışmaları ciddi bir duraklama dönemi yaşamıştır. Halk Bilimi çalışmalarının sekteye uğradığı bu dönemden sonra Mehmet Kaplan, Halk Bilimi’ni üniversitede yeniden çalışılan bir disiplin haline getirmiş ve Muhan Bali, Saim Sakaoğlu, Umay Günay, Fikret Türkmen, Bilge Seyidoğlu ve Ensar Aslan gibi ilk Halk Edebiyatı “doktor”larını yetiştirmiştir (Oğuz vd. 2010: 43).

Halk Bilimi’ni üniversitelerimizde bir bilim dalı olarak yerleştiren bir başka bilim insanı ise Şükrü Elçin’dir. Elçin, Hacettepe Üniversitesi’nde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü kurmuş; bölümün Halk Bilimi açısından gelişmesinde önemli bir rol üstlenerek, birçok Halk Bilimciyi bölümüne davet etmiştir. Umay Günay, Abdurrahman Güzel ve Dursun Yıldırım gibi Halk Bilimi alanındaki önemli bilim insanları, Hacettepe Üniversitesi’ndeki çalışmalarına Elçin döneminde başlamışlardır (Oğuz vd. 2010: 48-49). Yaptığı çalışmalarla ekol oluşturan ismi zikredilen ya da zikredilmeyen ilk Halk Bilimi

doktorları, hem Halk Bilimi’nin edebi kısmını oluşturan halk anlatmaları ve halk şiiri üzerinde yoğunlaşmış ve ilk çalışmalarını bu alanda vermiş, hem de öğrencilerinin çalışmalarının da bu yönde gerçekleşmesini sağlamışlardır. Bu çalışmaların, günümüz Halk Bilimi çalışmalarına hem inceleme yöntemleri sunması hem de metin kaynağı sağlaması bakımından önemli bir yeri olduğunu belirtmek gerekir.

21. yüzyılın başında Halk Bilimi çalışmaları geçen yüzyıla göre, konu olarak biraz daha genişlemiş, Halk Bilimi alanında yapılan çalışmalar yalnızca Halk Edebiyatı üzerine değil, bunun yanı sıra gelenek, halk inançları, kültür ekonomisi ve kültür politikaları konularını da kapsayan bir içerik kazanmıştır.

2. Türkiye’de 2000-2012 Yılları Arasında Halk Bilimi Alanında Hazırlanan Doktora Tezlerinin Yıllara, Üniversitelere ve Konulara Göre Dağılımı

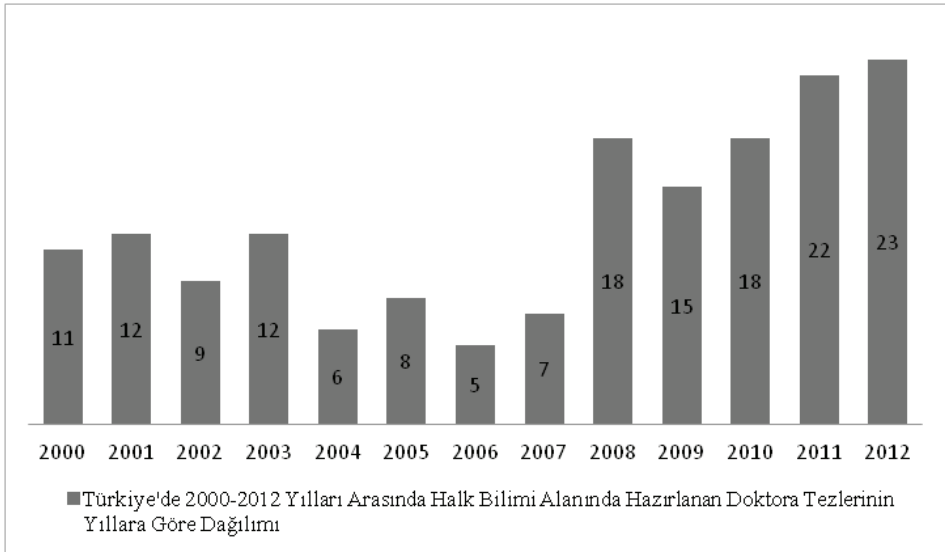
Halk Bilimi; edebiyat, müzik, güzel sanatlar ve ayrıca gelenek-görenekler gibi, sosyal bilimlerin birbiriyle kesişen önemli bir kısmını kendine inceleme konusu edinmiş olup pek çok halk bilgisi unsurunu kapsamaması nedeniyle oldukça geniş bir konu dağılımına sahiptir. Ayrıca, Halk Bilimi alanında “metin” kavramının yalnızca yazılı metni kapsamaması, bunun yanı sıra görsel ve maddi halk bilgisi ürünlerini de içine alması, inceleme alanının genişliğinin bir diğer sebebidir (bk. Ekici 1998: 25-34). Halk Biliminin araştırma ve inceleme alanındaki zenginliğin olumlu yanı, araştırmacıların yazılı-sözlü, görsel ve maddi halk

bilgisi ürünlerinden herhangi birini çalışma alanı olarak seçebilmesidir. Bu durum araştırmacılara konu seçiminde özgürlük sağlamaktadır. Bu durumun olumsuz yanı ise, çalışmaların sistematik olarak belli alanlarda yoğunlaşmayıp birbirinden bağımsız ve kopuk bir şekilde ilerlemesidir.

Halk Bilimi'nin inceleme alanına giren konuları değerlendirmeye başlamadan önce, Türkiye'deki üniversitelerde 2000-2012 yılları arasında Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin yıllara ve üniversitelere göre dağılımını bir tablo halinde vermek yerinde olacaktır (Tablo 1 ve Tablo 2). Değerlendirmeye tabi tutulacak 166 tez^{1*}, "Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi" sisteminde "Anabilim Dalı", "Konu" ve "Dizin" kategorilerinde, "Halk Bilimi/Folklor", "Halk Edebiyatı", "Türk Dili ve Edebiyatı" ve "Halk" anahtar kelimeleri kullanılarak tespit edilmiştir.

Grafikte görüldüğü gibi, 2000 yı-

lından 2007 yılına kadar hazırlanan doktora tezlerinin sayısı 70'tir. Ancak sonraki beş yıllık süreçte bu sayı yaklaşık iki kat artmıştır. Bu durum, doktora öğrencisi yetiştirebilecek üniversitelerin sayısının artmasından çok, öğrenci sayısının artmasıyla ilgili olmalıdır. Nitekim Tablo 2'den de anlaşılacağı üzere, bu 12 yıllık süreç içerisinde hazırlanan doktora tezlerinin yapıldığı üniversitelerin değişmediği görülmektedir. Bu artışın bir diğer sebebi de son yıllarda halk kültürüne karşı artan ilgi olabilir. Yine de sosyal bilimlerin diğer alanlarıyla kıyaslamak mümkün olmamakla birlikte Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü içerisinde Halk Bilimi-Halk Edebiyatı anabilim dallarında hazırlanan doktora tezlerinin Klasik Türk Edebiyatı, Modern Türk Edebiyatı ve Türk Dili anabilim dallarında hazırlanan doktora tezlerine göre az sayıda olduğu bir gerçektir. Bu durumu ülkemizde Halk Bilimi disiplininin Türk Dili ve

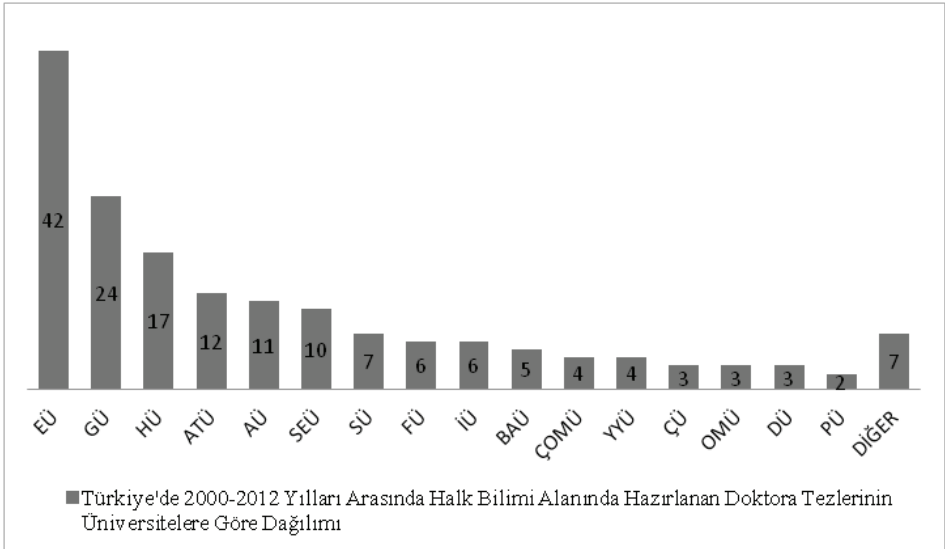
Tablo 1

Edebiyatı'nı oluşturan diğer alanlara kıyasla daha genç olması ve çoğu üniversitemizde Halk Bilimi alanında halen yeterli öğretim üyesi bulunmamasının bir sonucu olarak değerlendirilmek mümkündür.

2000-2012 yılları arasında Türkiye'de Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımına bakıldığında, tezlerin en fazla İzmir ve Ankara'daki üniversitelerde hazırlandığı görülmektedir. Bu durumun, yukarıda da bahsettiğimiz gibi, üniversitelerimizde görev yapan öğretim üyesi sayısı ile yakından ilişkili olduğunu belirtmek gerekir. Tablo 2'den çıkarılacak ilginç bir sonuç da İstanbul'daki üniversitelerde Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerin sayısıdır. İstanbul'daki üniversitelerde, 2000-2012 yılları arasında Halk Bilimi alanında hazırlanan toplam 8 doktora tezi bulunmaktadır. Bu tezlerin 6'sı İstanbul Üniversitesi'nde hazırlanmıştır. Son

verilere göre İstanbul'da 9'u devlet, 36'sı vakıf olmak üzere toplam 45 üniversite bulunmasına rağmen, Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin sayısının bu kadar az olması dikkat çekici bir durumdur. Bu genel tablo, İstanbul'da halen Halk Bilimi'nin akademik camiada yeterince kabul görmemiş olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. İstanbul gibi 15 milyon nüfuslu bir şehirde Halk Bilimi'yle ilgili çok fazla çalışma konusu bulunmasına rağmen, yalnızca 8 doktora tezinin hazırlanması özel olarak Halk Bilimcilerce, genel olarak ise sosyal bilimcilerce sorgulanması gereken bir durumdur.

Bu noktada 2000-2012 yılları arasında Türkiye'de Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tez çalışmalarını konularına göre tasnif etmek ve değerlendirmek yerinde olacaktır. 2000-2012 yılları arasında Türkiye'de Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tez çalışmalarını, "Halk Edebiyatı",

Tablo 2

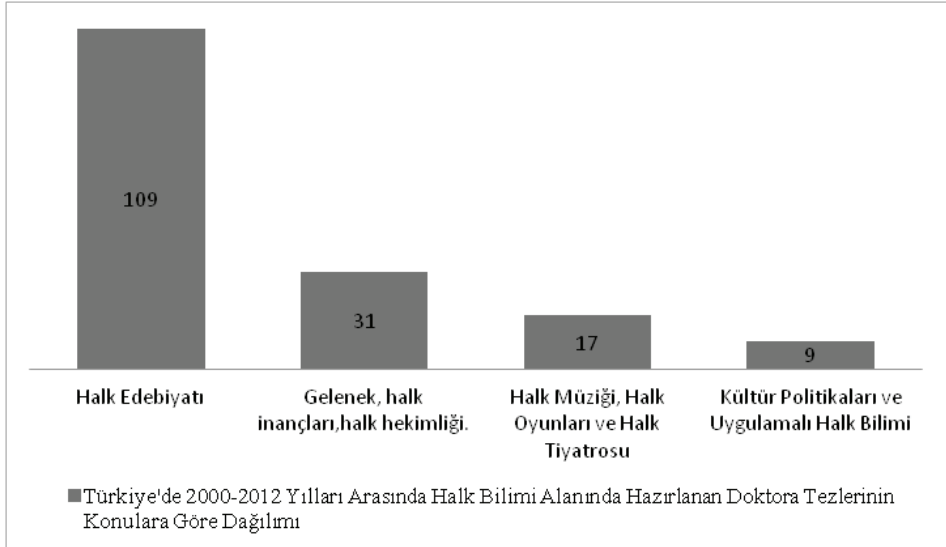
“Gelenek, Halk İnançları ve Halk Hekimliği”, “Halk Müziği, Halk Oyunları ve Halk Tiyatrosu” ve “Kültür Politikaları ve Uygulamalı Halk Bilimi” başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Bahsi geçen doktora tezlerini değerlendirmeye başlamadan önce, bu tezlerin konulara göre dağılımını bir tablo ile şu şekilde gösterilebilir (Tablo 3):

2.1. Halk Edebiyatı

Halk Edebiyatı başlığı içerisinde değerlendirilen doktora tezleri; halk şairi ve şiirleri (halk şiiri), mit, destan, masal, efsane, fıkra/ mizah, halk hikâyesi, bilmece, atasözü ve kişisel halk anlatmaları konularını içermektedir. Bu başlık altında ele alınan tezleri incelerken sistematik bir değerlendirme yapabilmek için, “halk şiiri”, “halk anlatmaları”, “serbest türler” ve “genel konular” kategorileri kullanılmıştır. Halk Edebiyatı konuları üzerine hazırlanan 109 doktora tezinin 25’i halk şiiri kategorisinde yer almakta ve halk şairleri ve halk şiiri konuları-

nı işlemektedir. Halk anlatmaları kategorisinde ise 68 adet tez mevcuttur ve bu tezlerin 20’si destan, 17’si efsane, 15’i masal, 10’u halk hikâyesi, 6’sı fıkra/ mizah konularını içermektedir. Serbest türler kategorisinde yer alan tezler 8 adettir ve bu tezlerin 3’ü bilmece, 2’si atasözü, 2’si kişisel halk anlatmaları ve 1’i de melheme konularını işlemiştir. Bu kategoriler dışında 8 tez bulunmaktadır. Bu tezlerin 4’ü bir bölgeye ait halk edebiyatı ürünlerini konu edinmiştir, 4’ü ise modern şair ve yazarların eserlerindeki Halk Edebiyatı unsurlarının tespitine yöneliktir.

Halk şiiri kategorisinde yer alan tezlerin 10’u bir halk şairinin hayatı, şairliği ve eserlerinin incelenmesini esas almaktadır. Diğer tezler ise aşıklık geleneği veya halk şiirindeki türlerden herhangi biri üzerinde odaklanmıştır. Bu tezler, halk şiirinde tür-şekil konusunda bilgi sunması, şiirlerin yaratıcıları ve içinde olduğu gelenek hakkında bilgi vermesi, şiirleri şekil-yapı ve içerik açısından ince-

Tablo 3

lemesi ve şiir metinleri sunması bakımından önemlidir.

Halk anlatmaları kategorisinde yer alan destan konulu tezler, Halk Edebiyatı konularını işleyen tezler içerisinde en yüksek sayıya sahiptir. İnceleme alanı destan olan tezler ağırlıklı olarak Türkiye'nin dışındaki Türk boylarına ait destanları konu edinmiştir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlıklarına kavuşan ve devlet olan Türk boylarının destanları hakkında hazırlanan bu tezler, farklı devletleri olsa da Türklerin bir millet olmasını vurgulaması açısından önemlidir. Nitekim hazırlanan tezlerde, incelenen destanlardaki motiflerin ya da destancılık geleneği içerisinde değerlendirilebilecek unsurların temelde tüm Türk dünyasında benzer olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmalarda tespit edilen farklılıklar ise coğrafyanın ve tarihi olayların etkisi sonucu destanlara giren unsurlardır. Bu tezler, Türk boylarının destan gelenekleri, yaratıcı, anlatıcı ve dinleyici kimlikleri gibi metin dışı unsurları ele almasının yanında, inceleme konusu destan metinlerinin yapı özelliklerini ele alması ve özellikle çeşitli motif ve kültürel unsurları ayrıntılı olarak değerlendirmesi ve de destan metinlerinin Türkiye Türkçesine aktarılmış halini içermesi bakımından önemlidir.

Halk anlatmalarını konu edinen tezler içerisinde efsane ve masallar hakkında hazırlanan tezler, destanlara göre daha az sayıda olsa da destanlar hakkında hazırlanan tezlerdeki işlevsel durum, efsane ve masal konulu tezler için de geçerlidir. Bu tezler de ağırlıklı olarak Türk boylarına ait efsane ve masalları konu edinmiştir. Efsane ve masallar hakkında hazırlanan

tezlerde metin aktarımı yapılması, Halk Bilimi alanında çalışma yürütecek araştırmacılara kaynaklık etmesi nedeniyle önemlidir. Hem metin incelenmesi hem de diğer lehçelerden metin aktarımı yapılması bakımından bu tezler, önemli ölçüde bilgi ve metin birikimi sağlamaktadır.

Halk hikâyeleri hakkında hazırlanan doktora tezleri de hem metin incelenmesi hem de sunduğu halk hikâyesi metinleri bakımından araştırmacılara kaynaklık edecek mahiyettedir. Bu tezlerde, genellikle Türkiye sahası çalışma alanı olarak seçilmiştir. Bu noktada bir kavram kargaşasını vurgulamak yerinde olacaktır. Türkiye sahasında halk hikâyesi olarak adlandırılan ve temel konusu aşk olan anlatmalar, diğer Türk boyları arasında destan türünün alt grubu olarak adlandırılmaktadır. Buradaki terminoloji problemi destan ve halk hikâyesi türleri üzerine yapılan çalışmalara da yansımakta, diğer Türk boylarının destanları hakkında yapılan çalışmalardan bazıları Türkiye sahasında halk hikâyesi hakkında yapılan çalışmalarla aynı kategoride yer almak durumunda kalmaktadır. Başka bir ifadeyle örneğin; Tahir ile Zühre anlatması Türkiye sahasından derlenmiş metinlerle ilgili olduğunda halk hikâyesi olarak adlandırılırken, Azerbaycan veya Türkmenistan'dan derlenmiş metinlerle ilgili olduğunda "destan" veya "muhabbet destanları" başlığı altında yapılmış bir çalışma gibi gösterilmektedir. Sonuç olarak bu durum da destanlar hakkında yapılan çalışmaların sayısını arttırırken halk hikâyesi hakkında yapılan çalışmaların sayısını azaltmaktadır.

Fıkra/ mizah hakkında hazırla-

nan tezler, mizah tipleri ve teorileri konularını işlemiştir. Bu tezler, genellikle Türk dünyasının ve Türklerle etkileşim içerisinde olan toplumların mizah tiplerinin karşılaştırılmasını konu edinmiştir. Gerek mizah tiplerinin karşılaştırılması ile ortak kültürel değerleri belirlemesi gerekse bir edebi metnin mizahi olmasını sağlayan unsurları incelemesi bakımından bu tezler özgün ve oldukça önemlidir.

Serbest türler kategorisinde yer alan tezler, Halk Edebiyatı konuları içerisinde en az tercih edilen konulara sahiptir. Bu tezler, atasözü ya da bilmece gibi kısa türlerin derin altyapısını sunması ve Halk Bilimi'nin yazılı ilk kaynakları hakkında bilgi vermesi bakımından önemlidir.

Halk Edebiyatı konularını içeren, ancak herhangi bir konuyla doğrudan ilişkisi olmayan, genel konuları içeren tezlerden 4'ünde modern yazar ya da şairlerin eserlerindeki Halk Edebiyatı unsurları tespit edilmiş, 4'ünde ise bir bölgeye ait Halk Edebiyatı ürünleri derlenerek tahlil edilmiştir. Tezler, modern edebiyat ürünlerindeki Halk Edebiyatı unsurlarını tespit ve tahlil etmesi ve farklı bölgelere ait Halk Edebiyatı metinlerini sunması bakımından önemlidir.

Tezler konu edilen Halk Edebiyatı türlerinin hacmiyle, tezlerin konularına göre sayısal dağılımının ilginç şekilde paralellik arz etmesi dikkat çekicidir. Hacimce daha büyük olan türlerin çalışma alanı olarak daha fazla tercih edilmesinin birkaç sebebi olabilir. Bunlardan ilki, destan, efsane ve masal gibi Halk Edebiyatı türlerinin daha fazla motif ve epizot içermesi; bu açıdan incelenecek unsur bakımından zengin olması nedeniyle

tercih edilmesi olabilir. Destan, masal ya da efsane konusunda hazırlanan bir tezde, anlatmanın yaratım ve aktarım bağlamına, yapı-şekil özelliklerine, konu ve içeriğine ve işlevine yer verildiği düşünülürken çok yönlü bir araştırmayı esas alması nedeniyle bu türlerin çalışma alanı olarak tercih edildiğini söylemek mümkündür. Diğer sebep ise efsane ve masal türü için geçerli olmamakla birlikte destan ve milli kimlik ilişkisiyle alakalı olabilir. Birbirinden bağımsız halde bulunan Türk devletlerinin Türk kimliği altında birleştiğini ve büyük bir milli bütünlük arz ettiğini belirtmek; ortak tarihe ve kahramanlara sahip olduklarını vurgulamak gayesi, destan çalışmalarındaki sayısal üstünlüğün sebebini açıklayabilir.

2000-2012 yılları arasında hazırlanan doktora tezleri arasında Halk Edebiyatı konularını işleyenler, genelinde % 66'lık kısmını teşkil etmektedir. Bu durumun en önemli sebebi şüphesiz günümüzde Halk Bilimi alanında çalışan araştırmacıların tamamına yakınının Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunu olmasıdır. Böylesi bir tablonun olumlu mu yoksa olumsuz mu olduğu yeni tartışmalara zemin hazırlayacak niteliktedir. Elbette sözlü-yazılı halk bilgisi ürünlerini derlemek, incelemek ve onların tasnifini yapmak kültürel değerleri koruma adına ve müstakbel çalışmalara kaynaklık etmeleri bakımından önemlidir. Ancak gelenek, halk inançları, halk hekimliği, geçiş dönemleri ve bu dönemlerde gerçekleştirilen ritüeller, halk müziği ve halk oyunlarını da sözlü-yazılı halk bilgisi ürünleriyle aynı oranda kayıt altına almak, incelemek ve bilim dünyasına sunmak da Halk Bilimi araştırmacıla-

rının görevleri arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra Halk Bilimi'nin ülke siyasetine, ekonomisine ve sosyal hayatına doğrudan etki edebilecek, kültür politikaları ve Halk Bilimi'nin bu politikalar içerisindeki işlevi ya da uygulamalı Halk Bilimi çalışmaları da aynı oranda öneme sahip olmalıdır.

2.2. Gelenek, Halk İnançları ve Halk Hekimliği

Bu başlık altında ele alınan tezler; halk hekimliği, halk inançları, geçiş dönemleri, inanç pratik ve ritüelleri ve geleneksel meslekler gibi konuları işlemiştir. Bu alanda hazırlanan tezler, konuları itibariyle birbirlerine çok yakın olduğu için, onları içerikleri bakımından birbirinden ayırmak güçtür. Nitekim geçiş dönemleri konusunda hazırlanan bir tezde, inanç pratik ve ritüellerine, halk inançlarına ya da halk hekimliğine değinilebilir. Yine de bu grupta yer alan tezleri bir sınıflandırmaya tabi tutulacak olursa; 16 tezin bir bölgeye ait halk bilgisi ürünleri, halk inançları, halk hekimliği ve gelenekleri, 8 tezin bir bölgedeki geçiş dönemleri (doğum-eylenme-ölüm) ve 7 tezin genel olarak Türk kültürüne ait bir öge hakkında olduğu görülür.

Bir bölgeye ait halk bilgisi ürünleri, halk inançları, halk hekimliği ve geleneklerini konu edinen tezler, alan araştırması neticesinde elde edilen bilgilerin deşifresini ve tahlilini esas almaktadır. Halen canlı olan halk bilgisi ürünleri hakkında hazırlanmaları nedeniyle bu tezler, ülkenin mevcut kültür haritasını gözler önüne sermektedir. Bu tezler bir taraftan yaşayan kültürel değerleri sonraki kuşaklara aktarma işlevi üstlenirken diğer taraftan ileride yapılabilecek uygulamalı

Halk Bilimi çalışmalarına zemin hazırlamaktadır.

Bir bölgedeki geçiş dönemleri hakkında hazırlanan tezler; bir bölgeye ait halk bilgisi ürünleri, halk inançları, halk hekimliği ve geleneklerini konu edinen tezlerle benzer içeriğe ve metoda sahip olsalar da daha spesifik bir konuyu ele almaları nedeniyle işledikleri konu hakkında daha ayrıntılı bilgi vermektedir. Bu tezler doğum, evlenme ve ölüm dönemlerinin hepsini ya da herhangi birini konu edinmiştir ve bir bölgedeki geçiş dönemlerine ait halk bilgisi ürünlerini ve ritüelleri sunmuştur.

Türk kültürüne ait herhangi bir ögeyi konu edinen tezler, genellikle mevcut araştırmalardan yola çıkılarak oluşturulmuştur. İncelenecek ögeyi çok yönlü olarak ele alan bu tezler, sembolleşen kültürel değerlerimize dikkat çekmesi ve onların alt yapısı hakkında ayrıntılı bilgi vermesi bakımından önemlidir.

Gelenek, halk inançları ve halk hekimliği üst başlığında hazırlanan 31 tezin 14'ünde Anadolu sahası çalışma alanı olarak seçilirken 12'sinde Türkiye dışındaki Türk boyları alan olarak belirlenmiştir. 5 tez ise, Türk dünyasının tamamını kapsayan konulara sahiptir. Sayısal verilerin sunduğu bu tablo -genel tez sayısı düşünüldüğünde- Türkiye sahasına ait gelenek, halk inançları ve halk hekimliği hakkında hazırlanan tezlerin oldukça az olduğunu göstermektedir. Bu durum, belki de aciliyet açısından en mühim yerde duran bir alanın ihmal edildiğini gözler önüne sermektedir. Nitekim toplumlar arası kültürel etkileşimin hat safhada olduğu ve buna bağlı olarak kültürel yozlaşmanın hızını ar-

tırdığı günümüzde, toplumsal yapıyı somut manada düzenleyebilecek siyasi hamlelere kaynaklık edecek öğeler bu kültürel değerlerdir. Elbette Halk Edebiyatı ürünleri de benzer işleve sahiptir, ancak gelenek, halk hekimliği ve halk inançları başlığı altında yer alan unsurlar sosyal hayatın vazgeçilmezi olmaları nedeniyle daha canlı ve günceldirler.

Bu grupta değerlendirilebilecek bir diğer önemli husus ise tarikatlar ve özellikle de Alevi-Bektaşî inanç sistemi üzerine hazırlanan tezlerdir. “Gelenek, Halk İnançları ve Halk Hekimliği” başlığı altında değerlendirilebilecek, Alevi-Bektaşî inanç sisteminin geleneksel yapısı, ritüelleri ve edebi yaratmalarını konu edinen 2 adet tez bulunmaktadır. Halk Bilimi konularının tümü içerisinde ise bu konuyu çalışma alanı olarak belirleyen tezlerin sayısı bir elin parmaklarını geçmemektedir. Türkiye’de yaşayan Alevi-Bektaşî inanç sistemine mensup insanların sayısı ve kültürün halen canlı bir şekilde devam ettiği düşünüldüğünde, bu alandaki çalışmaların da eksik kaldığını söylemek mümkündür.

2.3. Halk Müziği, Halk Oyunları ve Halk Tiyatrosu

Türkiye’de 2000-2012 yılları arasında Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerinden 17’si halk müziği, halk oyunları ve halk tiyatrosu kapsamında değerlendirilebilecek mahiyettedir. Bu tezlerden 10’u halk müziği, 5’i halk oyunları, 1’i hem halk müziği hem de halk oyunları ve 1’i ise meddahlık geleneği konularını işlemiştir.

Halk müziği konusunda hazırlanan tezler genellikle derlemeye dayalı olup bu tezlerde bir yöreye ya da züm-

reye ait halk müziği eserleri notaya alınıp değerlendirilmiştir. Halk müziği hakkında hazırlanan tezler, bir taraftan Türk halk müziği repertuvarına yeni eserleri kazandırırken diğer taraftan halk şiiriyle yakından ilişkili olup halk şiirinde tür-şekil tasnifinde müziğin yerini belirleyecek çalışmalara kaynaklık edecek mahiyettedir.

Halk oyunları hakkında hazırlanan tezler de derlemeye dayalı olup, yaşayan kültür unsurlarını kayıt altına alması ve böylece kültürel yozlaşma karşısında onlara dirayet kazandırması bakımından oldukça önemlidir. Nitekim halk oyunları, çeşitli etkinlikler ve kutlamalar vesilesiyle icra edilen canlı halk bilgisi ürünleri olması nedeniyle değişmeye ve yozlaşmaya açıktır. Bu nedenle halk oyunlarını konu eden tezler, yaşayan kültürel değerleri koruma adına önemli bir role sahiptir.

Meddahlık konusunda hazırlanan tez, meddahlığın geçmişi ve günümüzdeki durumunu gözler önüne sermektedir. Mizahi ürünlerin yaratıcılarından biri olan meddahlar, sivri zekaları ve gözlem kabiliyetleri sayesinde toplumun içinde bulunduğu durumu tespit eder ve bunu tahkiye esasına bağlı metinler haline getirip dinleyiciye sunar. Meddahlar gerek gülme gibi fizyolojik bir ihtiyaca cevap vermesi gerekse gözlemlerini halka aktarması bakımından önemli kültür taşıyıcılarıdır.

Halk müziği ve halk oyunları konularında hazırlanan tezleri genellikle konservatuvar eğitimi almış araştırmacılar yapmıştır. Bu tezleri ortaya koyan araştırmacıların çoğu, üniversitelerimizdeki konservatuvarların pek çoğunda doktora programı olmaması nedeniyle tezlerini Halk Bilimi ala-

nında hazırlamıştır. Ortaya koydukları çalışmalar Halk Bilimi alanının disiplinlerarası yapısına dikkat çekmektedir. Gerek halk müziği ve halk oyunları gerekse meddahlık hakkında, ülkemizdeki Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Türk Musikisi ve Devlet Konservatuvarlarında da tezler hazırlandığı için, Halk Bilimi bakış açısıyla hazırlanan bu tezlerin sayısının azlığını anlamak mümkündür.

2.4. Kültür Politikaları ve Uygulamalı Halk Bilimi

Bu başlık altında değerlendirilebilecek 9 adet doktora tezi bulunmaktadır. Bu tezlerden 3'ü Sovyetler Birliği döneminde Azerbaycan, Kırgızistan ve Türkmenistan'daki kültür politikaları hakkındadır; diğerleri ise birbirinden farklı içerikte etnografik inceleme, Türk eğitim sisteminde Halk Bilimi'nin yeri ve sözel belleğin müzecilikte kullanımı gibi konulara sahiptir.

Sovyetler Birliği döneminde Azerbaycan, Kırgızistan ve Türkmenistan'daki kültür politikaları hakkında hazırlanan doktora tezleri, folklor-ideoloji ve kültür politikalarıyla Halk Bilimi çalışmalarının ilişkisini gözler önüne sermesi açısından oldukça önemlidir. Halk Bilimi'nin toplumsal kimlik oluşturmadaki etkisini düşündüğümüzde, kültür politikalarının seyrini anlamak ve tahlil etmenin önemini bir kez daha görmek mümkündür. Bunun yanı sıra, bu doktora tezleri aracılığıyla Sovyetler Birliği döneminde yapılan Halk Bilimi çalışmalarında, hâkim ideolojinin folklor ürünlerine müdahalelerini görmek mümkün olacaktır. Uluslararası ilişkiler, Tarih ve Sosyoloji alanlarında

belli dönemlerde Türkiye'deki kültür politikalarını konu edinen yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları yapılmıştır; ancak Halk Bilimi alanında Türkiye'deki kültür politikalarını bütüncül bakış açısıyla ele alan bir doktora tezi bulunmamaktadır.

Etnografik inceleme, Türk eğitim sisteminde Halk Bilimi'nin yeri ve sözel belleğin müzecilikte kullanımı konularını işleyen doktora tezleri de kültür politikalarıyla yakından ilişkilidir. Bu tezler aracılığıyla eğitim sistemimizde Halk Bilimi'nin durumu sorgulanmış, sözlü edebiyat ürünlerinin iktidarın meşruiyetini kurmadaki işlevi gözler önüne serilmiş ve bu noktada müzenin nasıl bir araç olarak kullanıldığına değinilmiştir. Bu doktora tezleri Halk Bilimi'nin ülke siyasetindeki işlevine dikkat çekmesi bakımından oldukça önemlidir.

Halk Bilimi'nin uluslararası siyasete yön vermede kullanımı, küreselleşen dünyada etkilenen-pasif konumda olmayan, bilakis ekonomik açıdan gelişmiş olmaları nedeniyle etkileyen-aktif konumda olan gelişmiş ülkelerin politik gündeminde her zaman için önemli yer teşkil etmiştir. Bu bağlamda Amerikalı antropolog Ruth Benedict'in "Krizantem ve Kılıç" adlı eserini örnek olarak vermek mümkündür (Benedict 1965). Kitap, II. Dünya Savaşı esnasında Japon halkının kültürel değerlerinden hareketle Japon siyasetinin temellerini anlama çalışması neticesinde ortaya çıkmıştır. Her ne kadar antropolojik bir çalışma olsa bile benzer çalışmaların Halk Bilimi disiplininin esasları gözetilerek yapılması da mümkündür. İyi niyetli bir yaklaşımla Türkiye'deki üniversitelerin böylesi geniş kapsamlı bir çalışma

yapacak imkânın olmadığı varsayılacak olsa bile en azından Halk Bilimi alanında hazırlanan tezler içerisinde Türkiye’de kültür politikalarının ele alındığı bir çalışmanın hazırlanmamış olması büyük bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kültür politikaları ve uygulamalı Halk Bilimi çalışmalarıyla yakından ilgili olan bir diğer konu ise “Somut Olmayan Kültürel Miras”ın korunması sürecidir. Ülkemiz UNESCO’nun ilgili projesine 2006 yılında katılmıştır. Türk kültürel hayatı açısından oldukça önemli olan böylesi bir sürecin nasıl işlediğine dair bir doktora tez çalışması mevcut değildir. Aynı şekilde SOKÜM kapsamında koruma listesine alınan kültürel değerlerimiz ya da başka toplumların kültürel değerlerini tümüyle ele alan, eleştiri ve değerlendirmelerde bulundan bir doktora tezi de bulunmamaktadır. Öcal Oğuz, bu süreç hakkında makaleler ve müstakil bir kitap hazırlamasına rağmen (2009), doktora tezi düzeyinde, derinlemesine bir çalışmanın henüz hazırlanmamış olması büyük bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç

Türkiye’de 2000-2012 yılları arasında Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezleri üzerine yaptığımız genel değerlendirme, Halk Bilimi alanında hazırlanan çalışmaların mevcut durumunu ve genel eğilimini göstermektedir. İstatistikî verilerin sunulduğu tablodan da anlaşılacağı üzere Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerinde büyük oranda Halk Edebiyatı genel başlığı altında yer alan konular tercih edilmiştir. Bu durumun temel sebebi, mevcut Halk

Bilimi araştırmacılarının Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden mezun olan Türkologlar olmasıdır. Ağırlıklı olarak Halk Edebiyatı türlerinin ve bu türlerin oluşmasını sağlayan geleneklerin işlendiği bu doktora tezleri, sözlü-yazılı halk bilgisi ürünlerini tahlil ve tasnif etmesi açısından önemlidir. Ayrıca bu tezler aracılığıyla sözlü-yazılı halk bilgisi ürünlerinin metinleri araştırmacıların kullanımına sunulmuştur.

Gelenek, halk inançları ve halk hekimliği konularını işleyen doktora tezlerinde, canlı kültürel unsurlar, derleme çalışmaları aracılığıyla kayıt altına alınmıştır. Bunun yanı sıra, bu doktora tezlerinde Türkiye ve diğer Türk boylarının gelenek, görenek, halk inancı, halk hekimliği gibi kültürel değerleri tahlil ve tasnif edilmiştir.

Halk müziği, halk oyunları ve halk tiyatrosu konularını işleyen tezler, Halk Bilimi çalışma metotları ve bakış açısıyla hazırlanması nedeniyle dikkate değerdir. Bu tezler sayesinde Halk Edebiyatı eğitimi almış Türkologların yalnızca bir metin olarak sunduğu ve incelediği halk şiirlerinin ezgisel yapısı ve icra özellikleri gözler önüne serilmiştir.

Kültür politikaları ve uygulamalı Halk Bilimi çalışmalarını konu edinen tezler, millî kimlik-Halk Bilimi ve iktidar-Halk Bilimi ilişkisine dikkat çekmektedir. Bu doktora tezleri, siyasi iradenin Halk Bilimi çalışmalarına nasıl yön verdiği, yine aynı şekilde Halk Bilimi çalışmalarının siyasi idare tarafından nasıl kullanıldığı hakkında bilgi vermesi açısından oldukça önemlidir.

Türkiye’de 2000-2012 yılları arasında Halk Bilimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin konu dağılımı hakkındaki sayısal veriler; gelenek, halk

inançları ve halk hekimliği; halk müziği, halk oyunları ve halk tiyatrosu; kültür politikaları ve uygulamalı Halk Bilimi çalışmaları konularını işleyen tezlerin az sayıda olduğunu ortaya koymuştur. Buna karşılık, Halk Edebiyatı konularını işleyen doktora tezlerinin sayısı oldukça yüksektir. Bu noktada, ihmal edilen çalışma alanlarına yönelik doktora tezlerinin sayısının arttırılmasının önemli bir gereklilik olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

NOTLAR

- ¹ Değerlendirmeye tabi tutulan doktora tezleri:
2000. Şirin YILMAZ ÖZKARSLI. Türk Kültüründe Tılsımlı Objeler. HÜ SBE.
2000. Hüseyin YALTIRIK. Trakya Bölgesi Tasavvufi Halk Müziğinde Güfte-Beste İlişkisi. EÜ SBE.
2000. Mustafa AKSOY. Uzun Firdevsi'nin Süleyman-name'sinde Destan Unsurları. EÜ SBE.
2000. F. Reyhan ALTINAY. Cumhuriyet Döneminde Türk Halk Müziği Alanında Yapılan Bilimsel Çalışmalar. EÜ SBE.
2000. Filiz KIRBAŞOĞLU. Koroğlu Destanı'nın Özbek Varyantları Üzerine Bir Araştırma -Göroğlu'nun Doğuşu, Yunus Peri, Hasanhan, Miskal Peri; Avazhan, Göroğlu'nun Ölümü. ATÜ SBE.
2000. Hatice Derya CAN. Vishnu Purana'da Efsaneler. AÜ SBE.
2000. Bayram SHAMURADOV. Âşık ve Bahşi Gelenekleri Üzerine Mukayeseli Bir İnceleme. AÜ SBE.
2000. Refiye OKUŞLUK. Adana Halk Hikayeleri ve Halk Hikayeciliği Geleneği. ÇÜ SBE.
2000. Fatma Gülay MİRZAÖĞLU. Zeybek Türküleri ve Dansları. HÜ SBE.
2000. Şeref BOYRAZ. Türk Halkbiliminin Yazılı Kaynakları Olarak Melhemeler. HÜ SBE.
2000. Aynur KOÇAK. Gelibolu Ahmet Bican'ın Eserleri Üzerine Bir İnceleme. ÇOMÜ SBE.
2001. Mikiko UEHARA. Türkiye'de Kırgız Göçmenleri: Kültürel Süreklilik ve Değişme. HÜ SBE.
2001. Mustafa SEVER. Mersin ve Yakın Çevresinde Halk İnançları ve Halk Hekimliği. HÜ SBE.
2001. Aziz KILINÇ. Yakaafşar Kasabası Anlatı Türleri Üzerine Bir İnceleme (Hikaye, Masal, Fıkra). ÇOMÜ SBE.
2001. Selahaddin BEKKİ. Altay-Türk Destanı Maaday-Kara: İnceleme-Metin. ATÜ SBE.

2001. Nilgün ÇIBLAK. İcel Tahtacıları -Dini İnanışlar ve Dini Törenler, Halk Kültürü, Anonim Halk Edebiyatı. ÇÜ SBE.
2001. Gülnara İSMAİLOVA. Kırgız Mizahı ve Mizah Tipleri. EÜ SBE.
2001. Mehmet TEMİZKAN. Hatayi'nin Şiir Dünyası. EÜ SBE.
2001. Mirlan NAMATOV. Kırgızların Küçük Destanı Er Tabıdı. EÜ SBE.
2001. Şurubu URAYİMOVA. Manas Destanı'nın Tarihi Tabakaları. EÜ SBE.
2001. Hülya YEŞİL. Bahkesir İli Türkali Köyü Halkbilim Ürünlerinin Derlenmesi ve Değerlendirilmesi. UÜ SBE.
2001. Adile YILMAZ. Şah İsmail Hatai Divanı'nda Dini Tasavvufi Unsurlar. GÜ SBE.
2001. Hüseyin ÖZCAN. Bektaşî Adab ve Erkanı. GÜ SBE.
2002. Gülhan ATNUR. Başkurt ve Tatar Efsaneleri Üzerine Karşılaştırmalı Motif Çalışması. ATÜ SBE.
2002. Murat KARABULUT. Nevşehir Yöresi Müzik Folklorunun İncelenmesi. HÜ SBE.
2002. Cengiz GÖKŞEN. Temel Fıkraları Üzerine Bir Araştırma. SEÜ SBE.
2002. Halil Altay GÖDE. Isparta Efsaneleri Üzerine Bir Araştırma. SEÜ SBE.
2002. Mualla MURAT. Zonguldak ve Bartın Çevrelerinde Halk Bilimi ve Edebiyatı. GÜ SBE.
2002. Kemal ÜÇÜNCÜ. Edib Harabi Divanı (İnceleme-Metin). FÜ SBE.
2002. Mehmet EROL. Azbi Baba Divanı (İnceleme-Metin). ÇOMÜ SBE.
2002. Aktan MÜGE ERCAN. Gelibolu Yarımadası'nın Geçiş Dönemi Adetleri Üzerine Bir İnceleme (Doğum-Düğün-Ölüm). ÇOMÜ SBE.
2002. Pervin ERGUN. Türk Kültüründe Ağaç (Orman) Kültü. SEÜ SBE.
2003. Selçuk PEKER. 17. Yüzyıl Türk Saz Şiirinde Konu. SEÜ SBE.
2003. Kemal POLAT. Kırgızlar'da Doğum, Evlenme ve Ölüm Fenomenleri. ATÜ SBE.
2003. Çiğdem KARA. Çağdaş Halk Anlatıları ve Söylentileri - Günümüzü Zihinsel Haritaları ve Bunların Anlamaları Üzerine Halkbilimsel Bir Araştırma. AÜ SBE.
2003. Ruhi ERSOY. Baraklı Âşık Mahgül ve Repertuarı. HÜ SBE.
2003. İbrahim DİLEK. Altay Masalları. GÜ SBE.
2003. Selami FEDAKAR. Özbek Destan Geleneği ve Rüstem Han Destanı. EÜ SBE.
2003. Mehmet Öcal ÖZBİLGİN. Zeybeklik Kurumu ve Zeybek Oyunları. EÜ SBE.
2003. Rabia KOCAASLAN UÇKAN. Gagauz Masallarının Tip ve Motif Yapısı Bakımından İncelenmesi. EÜ SBE.
2003. Metin ARIKAN. Kazak Sözlü Geleneğinde Arkaik Destanların Tipolojik Özellikleri. EÜ SBE.

2003. Işıl ALTUN. Kocaeli-Kandra Türkmenlerinde (Manavlar) Geçiş Dönemleri (Doğum-Evlenme-Ölüm). SÜ SBE.
2003. Mehmet KORKMAZ. Çukurovalı Âşık Mehmet Demirci (Koroğlu)'nin Hikaye Anlatıcılığı Üzerine Bir Araştırma. FÜ SBE.
2003. Abdulkadir EMEKSİZ. İstanbul Manileri. İÜ SBE.
2004. Muzaffer SÜMBÜL. Adana, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş Bölgesi Halk Oyunlarının Yapısal Özellikleri ve Karşılaştırmalı Analizi. AÜ SBE.
2004. Hüseyin BAYDEMİR. Özbek Halk Masalları (İnceleme-Metin). ATÜ SBE.
2004. Fahriye DİNÇER. Formulation of Semahs in Relation to The Question of Alevi Identity in Turkey (Türkiye'de Alevi Kimliği Meselesiyle Bağlantılı Olarak Semahların Formülasyonu). Boğaziçi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü.
2004. Muvaffak DURANLI. Yakut Efsaneleri. EÜ SBE.
2004. Aygerim DIYKANBAYEVA. Kırgız Efsaneleri Üzerinde Bir Araştırma (İnceleme-Metin). EÜ SBE.
2004. Nedim BAKIRCI. Türk Dünyası Coğrafyasında Tespit Edilmiş Hayvan Masalları Üzerinde Bir İnceleme. SEÜ SBE.
2005. Sedat BAHADIR. Hatay'da Türk Halk İnançları. GÜ SBE.
2005. Ebru ŞENOCAK. İbn Sinâ Hikayeleri Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma. FÜ SBE.
2005. Birol AZAR. Tûrabi Divânı (İnceleme-Metin). FÜ SBE.
2005. Hatice İÇEL. Batı Türkleri'nin Dörtlülüklerden Kurulu Bilmeceleleri Üzerinde Bir Araştırma. SEÜ SBE.
2005. Mustafa Oner UZUN. TRT Repertuvarındaki Türkülerde Kullanılan Formel İfadeler. EÜ SBE.
2005. Ömer YILAR. Halk Bilimi-Eğitim İlişkisi ve İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarının Halk Bilimi İçeriği Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. ATÜ SBE.
2005. Merdan GÜVEN. Türkiye Sahasındaki Hikâyeli Türküler Üzerine Bir Araştırma. ATÜ SBE.
2005. Eyüp AKMAN. Sovyetler Birliği Döneminde Azerbaycan'da Folklor Politikaları ve Çalışmaları (1917-1953). GÜ SBE.
2006. Abdullah DEMİRCİ. Türk Kültüründe Yedi Uyurlar Kültü ve Edebi Dönüşümleri. HÜ SBE.
2006. Adem KOÇ. Kütahya Merkezinde Giyim-Kuşam Kültüründeki Değişmelerin Çözümlemesi. HÜ SBE.
2006. Muammer Mete TAŞLIOVA. Kars'ta Sözel Hikayecilik ve Hikayeler. HÜ SBE.
2006. Sinan GÖNEN. Batı Türklerinin Manzum Atasözleri Üzerine Bir Araştırma. SEÜ SBE.
2006. Abdurrahim ÖZMEN. Tur Abdin Süryanileri Örneğinde Etno-Kültürel Sınırlar. AÜ SBE.
2007. Abdulbasit SEZER. Murathan Mungan'ın Mensur Eserlerinde Halk Bilimi Unsurları. DÜ SBE.
2007. Fevzi KARADEMİR. Türk Halk Bilmecelelerinin Yapı, Dil ve Üslup Özellikleri. DÜ SBE.
2007. İhsan KALENDEROĞLU. Sovyetler Birliği Döneminde Türkmenistan'da Folklor Politikaları ve Çalışmaları (1917-1954). GÜ SBE.
2007. Serkan ŞEN. Orhon, Uygur ve Karahanlı Metinlerindeki Meslekler Bağlamında Eski Türk Kültürü. OMÜ SBE.
2007. Ülkü Kara DÜZGÜN. Başkurt Destanlarının Tipolojisi. GÜ SBE.
2007. Dilek TÜRKYILMAZ. Türk Dünyasında Bilmece. HÜ SBE.
2007. Haydar DELİGÖZ. Pir Sultan'ın Şiirlerinin Tahlili ve Dayandığı Temeller. EÜ SBE.
2008. Sevilay ÇINAR. Yirminci Yüzyılın İkinci Yarısında Türkiye'de Kadın Âşıklar. İTÜ SBE.
2008. Lazzat URAKOVA. Kazak Halk Edebiyatında Aytış Geleneği ve Bu Gelenek İçerisinde Jambıl'ın Yeri. AÜ SBE.
2008. Melike KAPLAN. Geleneksel Tıbbın Yeniden Üretim Sürecinde Kadın -Ankara Kent Örneğinde Kuşaklar Arası Çalışma-. AÜ SBE.
2008. Erol EROĞLU. Prizren Türk halk kültüründe geçiş dönemleri (doğum-evlenme-ölüm). SÜ SBE.
2008. Mümin TOPCU. Yaşar Kemal'in Romanlarında Halk Bilimi Unsurları. DÜ SBE.
2008. Yavuz KÖKTAN. Gilan Türk Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri (Doğum-Evlenme-Ölüm). SÜ SBE.
2008. Zehra KADERLİ YAPICI. Bulgaristan Göçleri Bağlamında Türk Kadınlarının Göç Anlatıları. HÜ SBE.
2008. Sevtap YAZAR. Azerbaycan Kaçak Hikâyeleri (İnceleme-Metin). EÜ SBE.
2008. İbrahim ÖZKAN. Bulgaristan Türkleri Halk Edebiyatı Üzerinde Bir Araştırma. EÜ SBE.
2008. Pınar FEDAKAR. Karakalpak Efsaneleri (İnceleme-Metinler). EÜ SBE.
2008. Sıtkı Bahadır TUTU. Âşık Veysel Şatıroğlu (Hayatı, Eserleri ve Müzik Kimliği). EÜ SBE.
2008. Bülent BAYRAM. Çuvaş Türklerinin Kahramanlıklar Anlatmaları (İnceleme-Metinler). EÜ SBE.
2008. Adem ÖGER. Uygur Efsaneleri Üzerinde Bir Araştırma (İnceleme ve Metinler). EÜ SBE.
2008. Caner IŞIK. Derviş Ruhan Örneğinde Alevi Bektaşî Dervişlik Geleneği. YYÜ SBE.

2008. İrina IUSIUMBELI. Gagauz Yeri'nde Kadın. HÜ SBE.
2008. Gönül GÖKDEMİR. Kıbrıs Türk Kültüründe Masal Geleneği. HÜ SBE.
2008. Kadriye TÜRKAN. Türk Dünyası Masal Geleneğinde Şamanistik Unsurlar. HÜ SBE.
2008. Rövşen ALİZADE. Azərbaycan Folklorunda Tabiat Kutları. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Yurtdışı Enstitüsü.
2009. Kürşat ÖNCÜL. Türk Halk Edebiyatı Nesir Ürünlerinde Başkaldırı Kavramı. GÜ SBE.
2009. Nezir TEMÜR. Sovyetler Birliği Döneminde Kırgızistan'da Folklor Politikaları ve Çalışmaları (1917-1958). GÜ SBE.
2009. Gülten KÜÇÜKBASMACI. Sözlü Kültür Ortamından Elektronik Kültür Ortamına Geçiş Sürecinde Kastamonu Halk Anlatıları. GÜ SBE.
2009. Neşe IŞIK. Türk Masallarının Sembolik Açısından Çözümlemesi. FÜ SBE.
2009. Halil İbrahim ŞAHİN. Türkmenistan Sahası Destancılık Geleneği ve Türkmen Destanları. BAÜ SBE.
2009. Sedat TAMAY. Tahtacı Semahları ve Menengi (İnceleme ve Metinler). EÜ SBE.
2009. Baki Bora HANÇA. Garip Adına Bağlı Türkmen Destanları İle Türkmen Oğuznamesi'nin Kaynak ve Motif Olarak Karşılaştırılması. EÜ SBE.
2009. Ahmet Özgür GÜVENÇ. Yaşar Kemal'in İnce Memed Romanı Üzerine Oluşumsal Yapısal Bir İnceleme. ATÜ SBE.
2009. Özlem DEMREN. Geleneksel Halk Anlatılarının Çoklu Zeka Kuramı Çerçevesinde Tahlili. HÜ SBE.
2009. Abdulselam ARVAS. Dede Korkut Destanı ve Kıpçak Sahası Epik Destan Geleneği. YYÜ SBE.
2009. Mayramgül DIYKANBAYEVA. Kırgız Atalar Kültü ve Kırgız Atalar Kültürünün Yaşayan Kültüre Etkileri. GÜ SBE.
2009. Murat ERSÖZ. Saha (Yakut) Türklerinin Culuruyar Nurgun Bootur Destanı. GÜ SBE.
2009. Asuman GÜNEŞ. Oğuz Grubu Türk Kahramanlık Destanlarında Kadın. GÜ SBE.
2009. Najdat Yashar MURAD. Irak Türkmenlerinin Halk İnançları ve Bu İnançlar Etrafında Oluşan Halk Edebiyatı Unsurlarının İncelenmesi. GÜ SBE.
2009. Ferhat ASLAN. Ayasofya Efsaneleri (Tespit-İnceleme). İÜ SBE.
2010. Mehmet KARAASLAN. Kaşkay Türklerinde Geçiş Dönemleri Doğum- Evlenme- Ölüm. YYÜ SBE.
2010. Metin EREN. Van Gölü Havzası Ölüm Gelenekleri ve Türk Kültür Ekolojisi İçerisindeki Yeri. YYÜ SBE.
2010. Ulanbek ALİMOV. Kırgız Ayıtları. EÜ SBE.
2010. Rukiye AKÇAR. İki Osmanlı Nüktedanının (Bekri Mustafa-İncili Çavuş) Fıkraları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. SEÜ SBE.
2010. Burak GÖKBULUT. Kıbrıs Türk Masalları İle Uygur Türk Masalları Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma (İnceleme-Metinler). EÜ SBE.
2010. Ahmet SAÇKESEN. Özbek Masallarının Tip ve Motif Yapısı. EÜ SBE.
2010. Zülfikar BAYRAKTAR. Mizah Teorileri ve Mizah Teorilerine Göre Nasreddin Hoca Fıkralarının Tahlili. EÜ SBE.
2010. Mustafa GÜLTEKİN. Tataristan Masalları Üzerinde Bir Araştırma. EÜ SBE.
2010. Hatice DİREK. Kazaklarda Bozcigit Anlatması. EÜ SBE.
2010. Meriç HARMANCI. Türk Masallarında Kelöğlan Tipi. KOÜ SBE.
2010. Evrim ÖLÇER ÖZÜNEL. Türk Anlatı Geleneğinde Kahraman, Mitoloji, İktidar İlişkisi. GÜ SBE.
2010. Handan KASIMOĞLU. Van Yöresine Ait Türk Halk Masalları. GÜ SBE.
2010. Fatih İYİYOL. Boşnak Halk Kültüründe Türk Tekke-Tasavvuf Geleneğinin İzleri. SÜ SBE.
2010. Serdar UĞURLU. Gelenek ve Kimlik İlişkisi. SÜ SBE.
2010. Zeliha Nilüfer NAHYA. Avrupa Birliği Bağlamında İmge ve Ötekileştirme: Bir Grup Ankara Üniversitesi ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğrencisi Örneği. AU SBE.
2010. Songül ÇEK CANSIZ. Ninnilerde Kadın Anlatıcının Sesi. GÜ SBE.
2010. Zehra Sama DEMİR. Sürdürülebilirlik ve İktidar Bağlamında Sözel Belleğin Türk Müzelerinde Kullanımı. GÜ SBE.
2010. Mehmet ÇERİBAŞ. Kırgız Türklerinin Destancılık Geleneği ve Er Soltonoy Destanı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin-Tıpkıbasım). GÜ SBE.
2011. Mehmet TUNCER. Sait Faik Abasıyanık'ın Eserlerindeki Halk Edebiyatı Unsurları Üzerine Bir İnceleme. İÜ SBE.
2011. Nursel UYANIKER. Eyüp Sultan Türbesi Etrafında Teşekkül Eden Efsanelerin Tespiti ve İncelenmesi. İÜ SBE.
2011. Recep TEK. Türk Edebiyatında Dertli Olgusu Aşık Dertli ve Eserleri (İnceleme-Metin). ERÜ SBE.
2011. Bibigül OSPANALİYEVA. Kazakistan'ın Jambıl Bölgesi Efsaneleri (İnceleme- Metinler). EÜ SBE.
2011. Valentina PERÇEMLİ. Gagauz Türklerinde Doğum, Evlenme ve Ölüm Adetleri. EÜ SBE.
2011. Ferah TÜRKER. Altay Türklerinin Efsaneleri (İnceleme-Metin). EÜ SBE.

2011. Pınar ZALOĞLU. Orta Asya ve Güney Sibiry Türklerinin Kahramanlık Destanlarında Yardımcı Tipler. BAÜ SBE.
2011. Mehmet Ali YOLCU. Balıkesir'den Derlenen Maniler Üzerinde Bir Araştırma. BAÜ SBE.
2011. Aşlı BÜYÜKOKUTAN. Muğla Yöresi Kadın Merkezli Geleneksel Uygulamalarla Bu Uygulamalara Bağlı Sözlü Ürünlerin İşlevleri Üzerine Bir Araştırma. BAÜ SBE.
2011. Atiye NAZLI. Binbir Gece Masallarının Anadolu Türk Masallarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma. SEÜ SBE.
2011. Betül AYDOĞDU. Türk Edebiyatında Seyrâni Olgusu: Develili Seyrâni ve Eserleri (İnceleme-Metin). SEÜ SBE.
2011. Zofie UÇAR. Çek ve Türk Mizah Anlayışı ve Mizahi Tipler. EÜ SBE.
2011. Cafer ÖZDEMİR. 17-19. Yüzyıl Âşık Tarzı Türk Şiirinde Sosyo-kültürel Hayat. OMÜ SBE.
2011. İbrahim ERŞAHİN. Kahramanmaraş Masalları Üzerine Tip ve Motif Araştırması. ATÜ SBE.
2011. Ayhan KARAKAŞ. Çukurova Türkü Söyleme Geleneğinde Hikâyeli Türküler (Adana-Osmaniye). ÇÜ SBE.
2011. Derya ÖZCAN. Kazak Batırlık Dastanları Üzerine Bir İnceleme. EÜ SBE.
2011. Tuncay Ercan SEPETCİOĞLU. Girit'ten Anadolu'ya Gelen Göçmen Bir Topluluğun Etnotarihsel Analizi: Davutlar Örneği. AÜ SBE.
2011. Gülda ÇETİNDAG SÜME. Koroğlu Merkezli Hikâyelerin Sembolik Açılımı. FÜ SBE.
2011. Ahmet Selim DOĞAN. Erzurum İli Halay Oyunları Üzerine Bir İnceleme. ATÜ SBE.
2011. Adem BALKAYA. Âşık Tarzı Şiir Geleneğinde Divani Türü Üzerine Bir Araştırma. ATÜ SBE.
2011. Sertan DEMİR. Türk Halk Müziğinde Tür Meselesi. SÜ SBE.
2011. İbrahim Ethem ARIOĞLU. Günümüzde Meddahlık. GÜ SBE.
2012. Esra AKBALIK. Anadolu Sahası Türk Halk Hikâyelerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İle Kadınlar. İÜ SBE.
2012. Neslihan ERTURAL. Gaziantep Seyirlik Oyunları Üzerine Bir İnceleme. EÜ SBE.
2012. Selçuk Kürşad KOCA. Türk Kültüründe Sembollerin Dili. SÜ SBE.
2012. Gülcan KARİNİ. İran-Halhal Yöresi Türklerinin Efsaneleri Üzerine Bir Araştırma. EÜ SBE.
2012. Mehmet Serdal EĞLEN. Anadolu Sahası Âşık Hikâyelerinde Zaman ve Mekân. EÜ SBE.
2012. Deniz ŞENER. Abdurrahman Kızılay ve Kerkük Türküleri. EÜ SBE.
2012. Kiyoko İTO. Türk Meddah Hikâyeleri İle Japon Rakugo (Nükteli Hikâye)larının Mukayesesi. İÜ SBE.
2012. Emine UĞURLU. Türk Dünyasında Ninni. HÜ SBE.
2012. Mehmet Surur ÇELEPİ. Türk Halk Kültüründe Rüya. MÜ SBE.
2012. Hale YAMANER OKDAN. Batı Anadolu'da Yörük Müziği ve Kadın İncaları. EÜ SBE.
2012. Erhan AKTAŞ. Hakas Türkleri Destan Kahramanları Üzerine Bir Araştırma: İnceleme-Metin. EÜ SBE.
2012. Şerife Seher EROL. Türkmen Efsaneleri Üzerinde Bir Araştırma: İnceleme-Metinler. EÜ SBE.
2012. Didar ANNABERDİEV. Türkmen Atasözlerine Psikolojik Bir Yaklaşım. EÜ SBE.
2012. Mevlüt Metin TÜRKTAŞ. Denizli Efsaneleri. PÜ SBE.
2012. Salih GÜLERER. Hacım Sultan Menâkıbnâmesi Üzerine Bir İnceleme. PÜ SBE.
2012. Mehmet ÇEVİK. Türk Kültüründe Değişim Süreci ve Musa Eroğlu. GÜ SBE.
2012. Seyfullah YILDIRIM. Kazak Türk Folklorunda Epik Anlatmalar (İnceleme-Metin). GÜ SBE.
2012. Oğuzhan AYDIN. Her Yönüyle Âşık Sabit Müdâmi. GÜ SBE.
2012. Satı KUMARTASLIOĞLU. Türk Kültüründe Ateş ve Ocak Kültü. BAÜ SBE.
2012. Özkan DAŞDEMİR. Halk Hikâyesi Olarak Yusuf ile Züleyha. ATÜ SBE.
2012. Ahmet DAĞLI. Yapısalçı Açısından Amasya Efsaneleri. OMÜ SBE.
2012. Tuba ÖZKAN. Geleneksel Tıptan Modern Tıbbın Ocaklık Kurumu: Ankara İli Çubuk İlçesi Örneği. AÜ SBE.
2012. Ahmet Kerim GÜLTEKİN. Kırsal Dönüşümün Ekonomi-Politiki Üzerine Etnografik Bir Değerlendirme: Beğendik/Bedar (Siirt-Pervari) Örneği. AÜ SBE.

KAYNAKÇA

- BENEDICT, Ruth. *Krizantem ve Kılıç*. Çev. Türkân Turgut. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 1965.
- DAY, Robert. *Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayınlanır?*. Çev. Gülay Aşkar Altay. TÜBİTAK Yayınları, 2000.
- EKİCİ, Metin. "Halk Bilimi Çalışmalarında Metin (Text), Doku (Texture), Sosyal Çevre ve Şartlar İlişkisinin Önemi." *Millî Folklor Dergisi*, S. 39, ss. 25-34, 1998.
- OĞUZ, Öcal. *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık, 2009.
- OĞUZ, Öcal ve diğer. *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2010.